

ร่างพระราชบัญญัติ ประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

ก. ประวัติ ความเป็นมา และสถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน*

ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. จัดทำขึ้นโดย คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือ กพยช. ซึ่งได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม โดยมีสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นฝ่ายเลขานุการฯ

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นในกระบวนการก่อนการตรากฎหมายจากผู้ที่เกี่ยวข้อง บนเว็บไซต์ <http://www.oja.go.th/TH/criminalrecord/> ของสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และ www.lawamendment.go.th การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้การประสานงานร่วมกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ข. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

หลักการ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยประวัติอาชญากรรม

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันสังคมมีทัศนคติในทางลบต่อผู้ที่มีประวัติเคยกระทำความผิด ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดขาดโอกาสในการกลับคืนสู่สังคม ตลอดจนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงานหรือสถานประกอบการที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของตนภายหลังการพ้นโทษ

*ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

หรือออกจากกระบวนการยุติธรรมได้ เป็นเหตุให้ผู้เคยต้องโทษหรือเคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ และอาจกลับไปกระทำความผิดซ้ำ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการเปิดเผยและไม่เปิดเผยซึ่งประวัติอาชญากรรม เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ก. สำคัญโดยสรุป

๑. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๕)

ในพระราชบัญญัตินี้

“ประวัติอาชญากรรม” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา

“นายทะเบียน” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมและให้หมายความรวมถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

“หน่วยงานภาครัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน รัฐสภา ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การอัยการ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หน่วยงานอิสระของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ รวมถึงการขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตด้วย

๒. ผู้รักษาการตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๖)

กำหนดให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ หรือกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน และกำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับกำหนดค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมข้อบังคับ หรือกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๓. ขอบเขตการใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒ ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

๓.๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

๓.๒ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ซึ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวมไว้ เพื่อการพิจารณาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี รวมทั้งการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โดยพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๔. การจัดการประวัติอาชญากรรมและนายทะเบียน (หมวด ๑)

๔.๑ การจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๗)

เพื่อประโยชน์ในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรมให้สำนักงานศาลยุติธรรม มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) รวบรวม จัดเก็บ เปิดเผย ไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม
- (๒) แก้ไขปรับปรุงประวัติอาชญากรรม ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ
- (๓) จัดให้มีระบบรักษาความลับและความปลอดภัย เพื่อป้องกันมิให้มีการนำ ข้อมูลไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และมีให้ผู้ไม่มีสิทธิได้รับรู้ข้อมูล รวมทั้งระบบป้องกันมิให้ประวัติอาชญากรรม ถูกแก้ไข ทำให้เสียหายหรือถูกทำลายโดยไม่ชอบหรือโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๔) จัดระบบหรือกิจการอื่นใดตามที่ประธานศาลฎีกากำหนด
ทั้งนี้ การจัดระบบและดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไข ที่ประธานศาลฎีกากำหนด

๔.๒ นายทะเบียน (ร่างมาตรา ๘)

กำหนดให้นายทะเบียนรับผิดชอบในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม และมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมตาม พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ คำสั่งของนายทะเบียนให้เป็นที่สุด

๕. การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างหมวด ๒)

๕.๑ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๙)

- (๑) เปิดเผยต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ
- (๒) เปิดเผยต่อหน่วยงานภาครัฐเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคุณสมบัติ เพื่อแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ รวมถึงการขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาต

๕.๒ การร้องขอให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๐)

กำหนดให้ร้องขอต่อนายทะเบียน โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด ในข้อบังคับ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องขอแล้วให้ดำเนินการโดยเร็ว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นคำร้องขอ และเงื่อนไขการพิจารณาคำร้องขอให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมให้เป็นไปตามข้อบังคับของ ประธานศาลฎีกา

๕.๓ ความผิดที่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๑)

ประวัติอาชญากรรมในความผิดดังต่อไปนี้ แม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับการ ล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ก็ให้เปิดเผยได้

- (๑) ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยเจตนา
- (๒) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

(๓) ความผิดฐานกระทำอนาจารเฉพาะเป็นการกระทำกับเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี
(๔) ความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก
(๕) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
(๖) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่
เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้า
ประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี เฉพาะเป็นการกระทำกับ
เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี

(๗) ความผิดฐานปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตราย
สาหัส หรือถึงแก่ความตาย

(๘) ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

(๙) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

(๑๑) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วม
ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

(๑๒) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือ
กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วย
ยาเสพติดให้โทษ เฉพาะการผลิต จำหน่าย นำเข้าและส่งออก

(๑๓) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งศาลมีคำพิพากษา
ให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป

(๑๔) ความผิดตามกฎหมายอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖. การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างหมวด ๓)

๖.๑ กรณีต้องห้ามเปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๒)

นอกจากความผิดตาม ๕.๓ ห้ามมิให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ในกรณี
ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าของประวัติซึ่งได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน

(๒) พันระยะเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษา ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าว
ให้กระทำได้เมื่อปรากฏว่าเจ้าของประวัติ มิได้กระทำความผิดใดขึ้นอีกในระหว่างระยะเวลานั้นหรือมิได้
อยู่ระหว่างถูกกักขังหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานสอบสวน

(๓) ศาลมีคำพิพากษาในความผิดที่กระทำความผิดโดยประมาท ความผิด
ลหุโทษ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือความผิดอื่นที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

๖.๒ สิทธิปฏิเสธการมีประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๓)

การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมตามหมวดนี้ ให้เจ้าของประวัติมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของประวัติอาชญากรรมของตนได้

๗. บทกำหนดโทษ (ร่างหมวด ๔ มาตรา ๑๔)

ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลและนำไปใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของเจ้าของประวัติอาชญากรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติ ตาม ๕.๑ (๒) หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดีของศาล การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ โดยประการที่น่าจะทำให้เจ้าของประวัติเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๑๕)

การพิจารณาคำร้องขอให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานที่มีประวัติอาชญากรรมดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องเป็นการเปิดเผยในกรณีเจ้าของประวัติมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา

๖. บทสรุป

ร่างพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อให้เป็นกฎหมายกลางในการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม และให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บ การเปิดเผย และไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมให้เป็นไปในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการกลับมาใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคมของผู้พ้นโทษ โดยเฉพาะการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงานหรือสถานประกอบการที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนภายหลังการพ้นโทษมาแล้ว ด้วยเหตุผลที่บุคคลเหล่านั้นมีประวัติอาชญากรรมติดตัวที่ยากแก่การที่สังคมหรือผู้ครอบงำจะให้การยอมรับและไว้วางใจในการรับเข้าทำงาน และอาจเป็นสาเหตุให้ผู้เคยต้องโทษหรือเคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวต้องหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

ในขณะเดียวกัน การเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานที่ยังคงมีความจำเป็นต้องเก็บและใช้ข้อมูลดังกล่าวในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ทั้งในชั้นการสืบสวน สอบสวน รวมถึงการพิจารณาคดี เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันจะนำมาซึ่งการรักษาความสงบเรียบร้อยและปกป้องสังคมจากอาชญากรรมร้ายแรง การจัดการเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมทั้งในด้านการจัดเก็บ การเปิดเผยและไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติอย่างคนทั่วไป

อย่างไรก็ดี ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาซึ่งจะต้องพิจารณาให้รอบคอบและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน เพื่อให้กฎหมายมีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ตลอดจนสามารถใช้บังคับได้ในทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนต่อไป **๑**

ท่านผู้อ่านวารสาร “จุดนิวติ” ผู้ใดมีความประสงค์ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินับดังกล่าว สามารถเสนอความเห็นได้ โดยผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

www.parliament.go.th

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

www.krisdika.go.th

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

www.cabinet.thaigov.go.th